

13-Й ФІЛОЛОГІЧНИЙ СЕМІНАР

Під такою назвою в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка пройшов 13-й філологічний семінар, який традиційно відбувається в рамках наукової школи "Теоретичні й методологічні проблеми літературознавства". Свій родовід школа веде від філологічного семінару, який започаткував 1904 р. професор Київського університету імені Св. Володимира В.М Перетц.

Не одне століття тривають дискусії про те, якою має бути одна з основних літературознавчих дисциплін – історія літератури. Досі не знайдено чітких відповідей на питання про предмет та об'єкт галузі, про те, що має бути в основі історії літератури (постаті, події, стильові напрями); чи на часі колективна праця такого характеру, а чи варто враховувати зарубіжний досвід і надавати перевагу авторським історіям літератури. Зрештою, чи актуальні нині історико-літературні студії, адже сьогодні нібито існує криза історичних знань.

Семінар пройшов за участю провідних літературознавців Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (В. Дончик, Г. Сивокінь, Н. Зборовська), Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка (Н. Бернадська, Л. Грицик, Н. Костенко, М. Наєнко, П. Рудяков, А. Ткаченко, Г. Штонь), професорів Одеського (Є. Черноіваненко, Н. Шляхова), Донецького (В. Просалова), Львівського (М. Гнатюк), Київського славистичного (В. Кузьменко), Київського міжнародного (О. Мушкудіані), Ягеллонського (Я. Поліщук), Варшавського (В. Соболю) університетів. На пленарній частині семінару, яка розпочалася вступним словом наукового керівника семінару *М. Наєнка*, прозвучали ґрунтовні доповіді *В. Дончика* ("З досвіду створення академічних історій літератури"), *Я. Поліщука* ("Перспектива множинності в літературній історіографії"), *Л. Грицик* ("Компаративістика: "залежна гілка" літ історії чи "інша література"?"), *Н. Шляхової* ("Методологічні проблеми створення літературних історій"), *Г. Штоня* ("Автор в історико-літературному дискурсі: художня особа чи фікція?"), *Є. Черноіваненка* ("Історія літератури з одним (чи багатьма?) невідомими"), *В. Соболю* ("Перекладна барокова література як складова літ історії") та ін. На чотирьох секціях семінару виступили понад 30 молодих учених-філологів – кандидатів наук, аспірантів і докторантів з різних вишів України.

Акад. В. Дончик на семінарі вручив премію НСПУ в галузі літературної критики імені О. Білецького Р. Харчук (за критичне дослідження "Сучасна українська проза: постмодерний період") та Я. Поліщуківі (за книжку "Література як геокультурний проект").

Нижче публікується вступне слово М. Наєнка, виголошене на відкритті семінару.

Оксана Андріяшук

Михайло Наєнко

ЩО ТАКЕ ІСТОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ?

Ідіома "історія літератури" настільки "втерлась" у свідомість філологів, що, здається, звучить до краю банально. Історія, мовляв, це "розповідь" (із грецької), а слово "література" – ну кому ж воно невідоме? Але вічним, мабуть, залишається питання: про яку літературу і як про неї слід розповідати? Нещодавня книжка американського літературознавця Д. Перкінса "Чи можлива історія літератури?" в основі своїй скептична щодо порушеної проблеми. Однак у ній наводяться думки багатьох інших учених із цього приводу, які часом цілком протилежні або містять погляди, з якими не гріх і посперечатися. Особливо коли йдеться про певні літературознавчі категорії і терміни, які нібито стоять на заваді створення літературних історій. Наведу лише одне, як здається, принципове міркування. Д. Перкінс обговорює кілька термінів на зразок "драма Реставрації", "готичний роман" чи "імажизм", які, мовляв, існують радше у вигляді узагальнень або типологічних назв, але не як назви принципів, ідей чи ідеальних сутностей, які досі залишаються необхідними для дисципліни "історія літератури". "Вони, за словами Ролана Барта, – продовжують свою думку Д. Перкінс, – позначають "синтез творів" різних авторів, і якщо хтось не розуміє таких синтезів, то